ՄԻ ՔԱՆԻ ՕԳՏԱԿԱՐ ԴԱՍԵՐ

Այս խայտառակ պատմության ստորջրյա եւ վերջրյա հոսանքների, դրանց առաջացման պատճառների հպանցիկ ուսումնասիրություններից ակնհայտ է դառնում հասարակությունում տիրող օրինաչափ դարձած դատապարտելի երեւույթները:

Ինչո՞ւ են այսպես անխղճորեն երկարատե՞ւ արհամարհվում օրենքը, օրինականությունը, օրինական ուժի մեջ մտած վճիռը, հասարակական կարծիքը (գրեթե բոլոր լրատվամիջոցներն անդրադարձել են այս հարցին՝ երեք տարի անընդհատ): Պատճառները շատ են. թվարկենք մի քանիսը. հարցն, իրոք, չունի քաղաքական երանգ: Եվ ընդդիմությունն ավելորդ է համարում ԱՆԻՄԱՍՏ (*) ժամանակ կորցնել եւ բարձրաձայնել հարցը: Բայց հարցը քաղաքականացվեց:

Կարելի է ինչ-որ չափով բացատրել (բայց ոչ արդարացնել) ԳԱԱ նախագահ **Ռադիկ Մարտիրոսյանի** պասիվ դիրքորոշումը՝ հին գործերին երեւի չի ուզում անդրադառնալ: Եվ Բաց ու փակ նամակների քննարկումը հանձնարարել է ակադեմիկոս-քարտուղարի պաշտոնակատար **Արամ Շահինյանին**՝ թող նա քննարկի: Իսկ Արամ Շահինյանը կաշկանդված է: Շա՜տ...

Ո՞րն է զայրացուցիչը. իրավաբանական եզրակացություն ստանալու համար՝ **գրավոր**, Արամ Շահինյանը դրանք հանձնարարել է ակադեմիայի իրավաբանին: Եթե կանգնած էր իրավաբանական եզրակացության որակի վրա, ուներ **պահեստային** հզորագույն ներուժ՝ Փիլիսոփայության եւ **իրավունքի** ինստիտուտ: Թեպետ ներկայացված էր պատրաստի նյութ եւ իրավաբանի, իրավունքի ինստիտուտի խորհրդատվության կարիքն ամենեւին էլ չկար՝ օրենքի ուժ ստացած վճիռը 9 ամիս **սանձարձակորեն** չի կատարվում: Որպեսզի **մի քիչ** էլ խախտի օրենքը՝ ձգձգի պատասխանի ժամկետը, Արամ Շահինյանն իր գործընկերոջ հետ եղել է **դեպքի վայրում** (ամենեւին էլ դրա կարիքը չկար): Բայց դարձյալ պատասխան չկա: ԳԱԱ նախագահ Ռադիկ Մարտիրոսյանն ասում է՝ թող Արամ Շահինյանը պատասխանի: Արամ Շահինյանն էլ խոստանում է: Բազմիցս: Բայց չի պատասխանում: **Երկու ամիս** շարունակ:

Մինչ ակադեմիայի պաշտոնատար անձինք ուսումնասիրում են կոնսպիրացիայի եւ «շաղից-փորձանքից հեռու մնալու» կանոնները, հարցը... քաղաքականացվում է. **Դավիթ Մարգարյանը** բաց ինձնալով հարցի լուծման օրինական, բարոյական ուղիները, գերադասում է հարցերի քննարկման **սադրիչ** ուղիները՝ խաբել «Ժամանակ-Երեւան»-ի լրագրողին, խմբագրին եւ հրանցնել իրեն ձեռնտու «տեղեկատվություն»: Անկախ խաբելու փաստից, երեւի այլ շահեր էլ են համընկել: Եվ կայծակնային արագությամբ լույս է տեսնում խայտառակ վերնագիր, խայտառակ բովանդակություն, խայտառակ գնահատականներ «պարունակող» փողոցային կռվի-քաշքշուկի մակարդակով հրապարակում՝ **«Զախարյանն այս գործին լծվել է Քոչարյանի «դաբրոյով»»**:

Ի դեպ, սկզբում շահարկում էին Սերժ Սարգսյանի անունը: Արդյունքի չհասնելով, որոշեցին բարձրացնել նշաձողը՝ ՀՀ Նախագահ: Քաղաքական պատվեր է, պետք է կատարել: Զրպարտությանը ինչպե՞ս են արձագանքում ԳԱԱ ղեկավարները: Իրար վրա գցելով: Արամ Շահինյանը «շատ» զարմացավ, երբ տեղեկացավ պարզագույն վեճի քաղաքական էսկալացիայի մասին՝ խոստացավ անձամբ զբաղվել: Ի պատիվ Արամ Շահինյանի, հայտնենք՝ ժլատ չէ... խոստումների մեջ: **68-ամյա Արամ Շահինյանն** ամեն կերպ խուսափում է առնչվել հարցին՝ «...խնդրում եմ ինձ հեռու պահեք, ես գործ չունեմ այս հարցի հետ»: Իհարկե, բարեկամաբար երկու կողմին էլ հայտնում է, թե ԳԱԱ նախագահ Ռադիկ Մարտիրոսյանն ինչպես է արձագանքել մյուս կողմի հեռախոսազանգերին, ում է խնդրել ընդունել Դավիթ Մարգարյանին (իհարկե, հավատալով վերջինիս անկաշառ փաստարկներին)... որպեսզի վճիռը բեկանվի, բայց չի ստացվել...

Արամ Շահինյանի երկա՞ր տարիների ապարատային աշխատանքի փորձը, դպրոցականին հայտնի տարրական իրավական գիտելիքները քնությո՞ւն արեցին. նա «պատահաբար» կոպտորեն խախտեց օրենքը՝ ինստիտուտի ժ/պ-ի կատարած ապօրինությունների մասին ԳԱԱ նախագահին հասցեագրված նամակը **ապօրինաբար** հանձնեց... նույն ժ/պ-ին, որպեսզի **նա**... քննարկի սեփական ապօրինությունների մասին հրապարակումները:

Արամ Շահինյանին բազմիցս առաջարկվեց հարցի քննարկման ամենաարդյունավետ (իր համար էլ՝ անշառ) տարբերակ՝ բաց քննարկում՝ ակադեմիայի իրավաբանների եւ ժ/պ-ի մասնակցությամբ: Բայց նա ամեն կերպ խուսափեց **10-15 րոպե** պահանջող քննարկումից: Պատճառը հիմա է պարզ դառնում՝ նրա ուսերին կընկներ «վճռական» խոսքը: Իսկ ինչո՞ւ պատասխանատվություն վերցնել... Լավ, եթե երկրում կատարվող իրադարձությունները նրան, որպես մտավորականի, չեն հետաքրքրում եւ, ինչպես շատերը, ինքնամեկուսացել է, գոնե իր ծառայողական պարտականությունների կատարման նկատմամբ պատասխանատվության տարրական զգացում ունենա: Եթե նա հանդես չբերեր աննկարագրելի երկչոտություն, երկու կողմին էլ հարմարվելու մեծ ձգտում, չփորձեր խուսանավել, շուրջ 2 ամսվա ընթացքում պատասխաներ հրապարակումներին եւ նամակներին, նման վիճակ չէր ստեղծվի:

Երբ պետական շահը, օրենքը, ծառայողական պարտականությունները, մարդու իրավունքները ստորադասվում են «ուսանողական ընկեր», «գիտական ղեկավար՝ տնօրեն-ասպիրանտ՝ ժամանակավոր պաշտոնակատար», «300.000 դոլարանոց գրանտ» «կուսակցական գիտություն» հարաբերություններին, ստեղծված իրավիճակը դառնում է օրինաչափ:

Արամ Շահինյանին կարելի է հասկանալ (բայց ոչ արդարացնել)՝ թոշակային տարիքը վաղուց՝ 3 տարի առաջ է լրացել եւ կարգավիճակն էլ՝ ժամանակավոր պաշտոնակատարի է՝ վախենում է կորցնել աթոռը... Իսկ այդ **թեթեւ** (հասարակության համար) վախը **շա՞տ ծանր** է նստում հասարակության վրա՝ վտանգվում է պետական խորհրդանիշների հեղինակությունը...

«Ժամանակ-Երեւան» թերթի խմբագիրը գրեթե մտահոգ չէ իր ընթերցողների կարծիքով, նրանց ուրախություններով եւ հիասթափություններով, քանզի նրա հույսը **ամենեւին էլ** ընթերցողը չէ՝ կգնի-չի գնի. վերադարձը շա՞տ է, թե՞ քիչ... կարող է տպագրել սուտը, զրպարտանքը, վիրավորանքը: Եվ տպագրում է: Տպագրում է, քանզի համոզված է՝ անպատիժ կմնա: Թեպետ առանձնապես անհանգստացնող պատիժ էլ չկա: Նույնիսկ բարոյական: Նախկին քաղաքական ռեժիմը ստեղծել էր հզոր պետական (գլավլիտ, ՊԱԿ), քաղաքական (շրջկոմ, քաղկոմ, կենտկոմ), հասարակական (ժուռնալիստների միություն): Քննարկում էինք հրապարակումները ըստ մասնագիտությունների: Եթե գլավլիտը, ՊԱԿ-ը ժանդարմերիայի շունչն էր արտահայտում եւ փառք տանք Աստծուն՝ այլեւս չկան: Սակայն հասարակական հսկողությունը լուրջ ցնցում էր, զգոն էր՝ լրագրողը, խմբագիրը բարոյական կաշկանդվածության մթնոլորտում էին իրենց զգում: Այսօր մեկի փոխարեն կան մի շարք ժուռնալիստական կազմակերպություններ: Ընդամենը՝ կան... Եվ լրագրողը մնում է անպատիժ, հակառակը խրախուսվում է՝ դրամական **պատվերը** բարձր մակարդակով կատարելու համար: Պաշտոնատար անձը համոզված է, որ դիմումների, բողոքների քննարկման կամայականության համար ինքը որեւէ պատասխանատվություն չի կրում: Խմբագիրը, լրագրողը համոզված է...

Այս ամենը հասցրեց այն բանին, որ պարզ, շա՞տ պարզ, կենցաղային մակարդակ ունեցող հարցն արհեստականորեն վերածվեց... քաղաքականի, անպատիժ մնացած ժ/պաշտոնակատարը զուտ անձնական նպատակներով զրպարտեց... երկրի նախագահին, ԱԺ նախագահին, վարչապետին...

Խոսքի ազատություն... Սոցիալական բարիքը վերածվել է... ՉԱՐԻՔԻ, քանզի այդ վեհ իրավունքը՝ **խոսքի** իրավունքը, վերածեցինք... ԲԱՌՈՌՈՒՑԻ խոսելու, ավելին՝ զրպարտչական խոսքի իրավունքի: Նորից հիշենք «Ժամանակի» խայտառակ հրապարակումը: Փորձեցինք հոդվածագրի եւ պատասխանատու խմբագրի միջոցով պարզել տպագրված վիրավորանքի, զրպարտության պատճառները: Հոդվածագիրը խուսափեց զրույցից: Իսկ **Լիզա Ճաղարյանն** էլ ցնցող միտք արտահայտեց՝ «Կարծում եք խմբագիրը պարտավո՞ր է պարզել լրագրողների ներկայացրած նյութերի ճշտությունը»: Ամոթ է...

Ի՞նչ գնահատական տալ՝ թեթեւամտությո՞ւն, մեծամտությո՞ւն, ծախվածությո՞ւն,... Առանց ծանոթանալու իրավական փաստաթղթերին, ծավալուն վերլուծական հրապարակումներին, չլսելով մյուս կողմին (որպեսզի տեղեկանա նրա փաստերին, փաստարկներին), միայն լսելով-ձայնագրելով պատվիրատուին՝ փաստերը կեղծելու մեծ շահագրգռվածություն ունեցող անձին, ձայնագրածը մեխանիկորեն հանձնել թղթին...

Չարաշահում ենք՝ անխղճորեն, դաժանորեն, թեթեւամտորեն խոսքի ազատությունը: Ամենեւին էլ առաջնային չէ հրապարակման պայմանը՝ վճարովի՞, անփութորե՞ն, քաղաքական պատվե՞ր, թե՞ շարքային մուտ հանելու...

Խոսքի ազատության չարաշահումը շատ ... է: Այն ավելի ծավալուն կդառնա՝ առաջիկայում խորհրդարանի եւ Նախագահի ընտրություններ են: Միայն հակադարձելը քիչ է: Այդ չարիքի դեմ պետք են իրավական մեխանիզմներ: Խոսքը չի վերաբերում խոսքի ազատության սահմանափակմանը: Խոսքը վերաբերում է այդ վսեմ իրավունքի չարաշահման՝ այսինքն՝ սոցիալական չարիքի դեմ պայքարին: Ժուռնալիստական կազմակերպությունները բացառապես զբաղված են ասուլիսներ, կոնֆերանսներ կազմակերպելով՝ գրանտային ծրագրեր են: Չկան ռայկոմ-քաղկոմ-կենտկոմներ՝ գաղափարախոսական ապարատը՝ մամուլի սեկտորը, որպեսզի ոչ միայն ձգի թեթեւամիտ գրչակների ականջները, այլեւ նրա կարիերան: Երբ ամառվա շոգին վարորդը մեկ բաժակ սառը գարեջուր է օգտագործում, նրան որոշակի ժամկետով զրկում են մեքենա վարելու իրավունքից՝ նա **կարող է** անզգուշորեն հարվածել մեկի հետույքին: Իսկ երբ լրագրողը կաշառված է, մտերիմի պատվերն է կատարում, քաղաքական պատվեր է կատարում... եւ գրիչով, տեսախցիկով, դիտավորյալ հարվածում է անմեղ զոհի **սրտին**, նա պատասխանատվության չի ենթարկվում... Ավելին, խրախուսվում է պատվեր տված-պատվերն ընդունած խմբագրի կողմից: Եթե սահմանվեն արժանի սանկցիաներ, ըստ որում՝ եթե տուգանքի չափերն անհամեմատ ավելի լինեն, քան ենթադրվող կաշառքի չափերը, կտրուկ կնվազեն պատվերով վիրավորանքը, զրպարտությունը:

Հ.Գ. Թերթը պատրաստ էր տպագրության, երբ մեր նամակից շուրջ 2 ամիս անց ստացվեց մի պատասխան, որի բովանդակությունը բացարձակապես կապ չունի ստուգումների, այցերի, զննումների, իրավական ակտերի, փաստաթղթերի ուսումնասիրության հետ: Նման պատասխան կարելի էր ուղարկել հենց նույն օրը՝ չսպասելով հիշեցումների, զանգերի... Պատասխանն անփոփոխ վիճակում ներկայացվում է ընթերցողին *(Տես վերջում)*.

Շրջանցելով պատասխանի ոճաբանական, տրամաբանական կենտրոնները, փաստենք, որ պատասխանում անհաջող շրջանցել են մեր հրապարակումներում եւ ասուլիսներում հնչեցրած հարցերը: Մասնավորապես.

- Գիտական կոչում, աստիճան չունեցող անձը ինչո՞ւ է նշանակվել ակադեմիական ինստիտուտի տնօրենի պաշտոնակատար եւ **մինչեւ հիմա** զբաղեցնում է այդ պաշտոնը:
- Ի՞նչ միջոցներով են կազմակերպվել 5 ասուլիսները (դահլիճի վարձակալության եւ այլն) եւ այն էլ դատական նիստերի նախօրեին՝ դատարանների վրա ճնշում գործադրելու նպատակով:
- ԳԱԱ-ի նախագահին հասցեագրված նամակը քննարկման համար ինչո՞ւ է հանձնվել այն պաշտոնակատար անձին, որի ապօրինությունների մասին է ահազանգվել եւ դիմումների-բողոքների քննարկման կարգի մասին օրենքի խախտման համար ո՞վ է կարգապահական պատասխանատվության ենթարկվել:
- Մամուլի ահազանգերի, նամակների քննարկման ժամկետները կոպտորեն խախտելու (շուրջ 2 ամիս) պատճառով ապօրինություններ կատարող պաշտոնատար անձը՝ ինստիտուտի տնօրենի ժ/պաշտոնակատար Դավիթ Մարգարյանը, օգտվելով անպատժելիությունից, բացահայտ **զրպարտչական նյութեր** տպագրեց (հուլիսի 11-ին) «Ժամանակ-Երեւան» թերթում ՀՀ Նախագահի, ԱԺ նախագահի, վարչապետի վերաբերյալ (հրապարակման մասին հայտնվել է):

Ո՞վ է կարգապահական պատասխանատվության ենթարկվել քննարկման ժամկետը **կոպիտ** խախտելու համար:

Թերթի էջը չծանրաբեռնելու համար հիշեցվեց կարեւորագույնը:

Սպասում ենք նշված եւ մյուս հարցերի (որոնց մասին գրվել է, գրված էլ ուղարկվել է) պատասխանը՝ ընթերցողին իրազեկելու համար:

«Ջորավիգ»

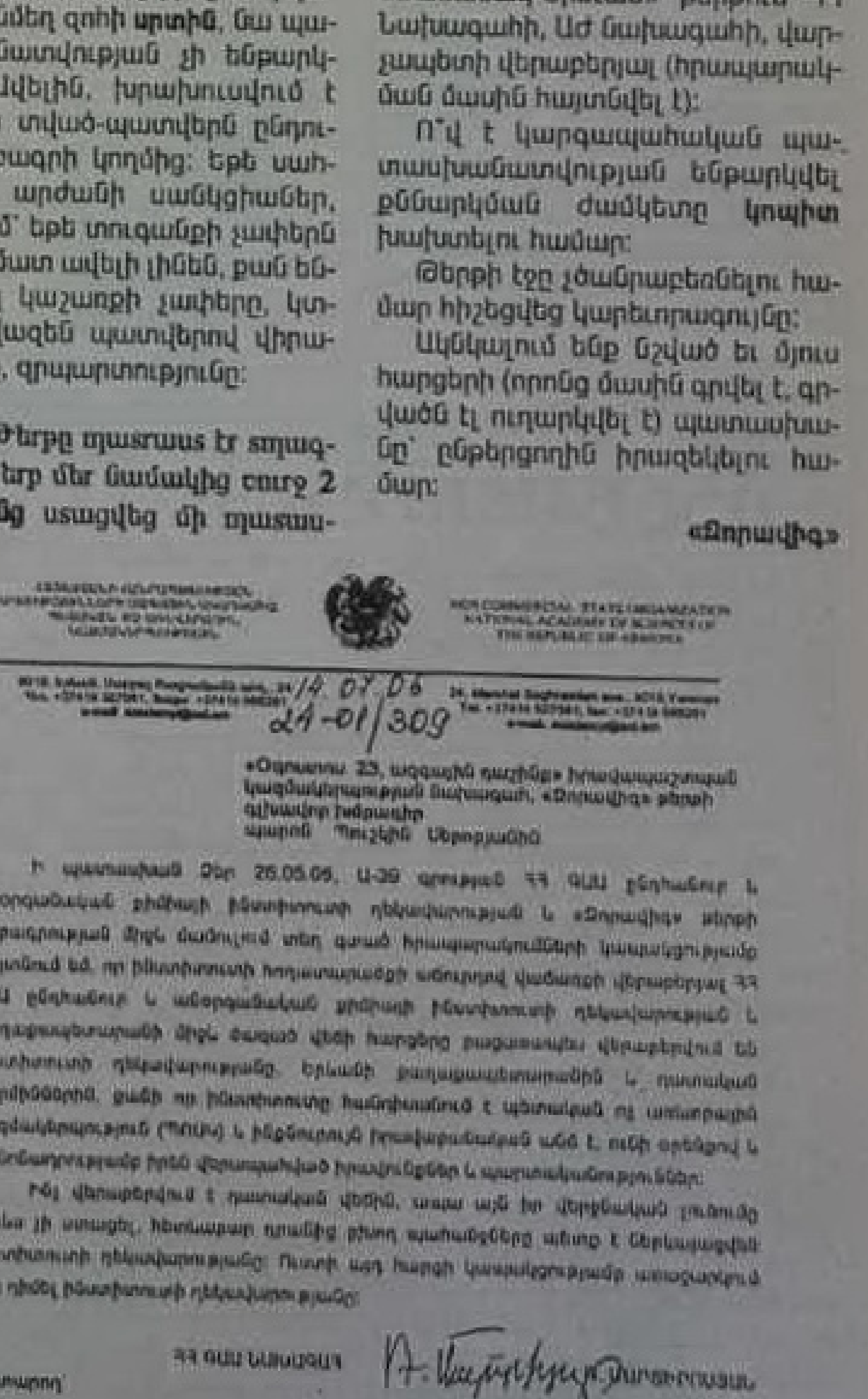
14.07.06
Ա1-01/309

«Օրինաց 23, ազգային դաշինք» հասարակական կազմակերպության նախագահ, «Ջորավիգ» թերթի գլխավոր խմբագիր
պարոն Պուշկին Սերոբյանին

Ի պատասխան Ձեր 26.05.06, Ա-39 գրության ՀՀ ԳԱԱ [illegible]

[illegible]

ՀՀ ԳԱԱ ՆԱԽԱԳԱՀ [illegible] Ռ. Մարտիրոսյան

Կատարող՝
ՀՀ ԳԱԱ իրավաբան
Յու. Ղազարյան,
հեռ. 62-35-62